

Soạn bài Xúy Vân giả dại Cánh Diều

Đoạn trích Xúy Vân giả dại được đánh giá là một trong những trích đoạn hay nhất của vở chèo cổ "Kim Nham" - vở chèo cổ kinh điển của nghệ thuật sân khấu chèo Việt Nam. Để giúp các em hiểu rõ hơn về đoạn trích này, Đọc tài liệu đã biên soạn và tổng hợp tài liệu liên quan và gợi ý trả lời câu hỏi chuẩn bị, đọc hiểu và phân câu hỏi cuối bài. Cùng xem hướng dẫn soạn bài Xúy Vân giả dại - Cánh Diều ngắn gọn và chi tiết dưới đây:

Soạn bài Xúy Vân giả dại Cánh Diều ngắn gọn

Chuẩn bị

- Sự việc: Thúy Vân giả dại từ giả điên mà trở thành điên thật.
- Diễn biến: Học trò nghèo Kim Nham được huyện Tề gả con gái Xúy Vân. Trong khi chờ đợi chồng, Xúy Vân bị gã nhà giàu Trần Phương xui giả dại để bỏ chồng. Thế nhưng, khi nàng giả điên, người chồng Kim Nham tìm mọi cách chữa trị, cuối cùng đành trả lại tự do cho Xúy Vân. Lúc này Trần Phương lộ rõ bộ mặt Sở Khanh. Sau khi Kim Nham thành tài, thấy vợ cũ Xúy Vân điên dại đi ăn xin, anh sai người mang nắm com và nén bạc. Xúy Vân lúc này nhận ra, vì quá xấu hổ và đau đớn nên đã nhảy xuống sông tự vẫn.
- Nhân vật chính trong văn bản: Xúy Vân, nhân vật được thể hiện qua hình ảnh, ngôn ngữ của người đang giả điên dại.
- Chỉ dẫn: nói lệch, via, hát quá giang, đế, hát điệu con gà rừng, tiếng trống nhịp nổi lên, Xúy Vân múa điệu bắt nhện, xe tơ, dệt cửi. Múa xong, Xúy Vân hát lên rồi cười và hát điệu sa lệch...; hát sấp, nói, hát ngược, Xúy Vân vào, vừa đi vừa cười điên dại.
- Hình ảnh: nhiều hình ảnh sinh động, mang nhiều ẩn ý.
- Từ ngữ: quen thuộc, dễ hiểu.
- Biện pháp tu từ: so sánh, điệp, ẩn dụ.
- Hình dung: cô đơn, đau khổ, thất vọng trước cuộc sống hôn nhân.
- Ấn tượng: Xúy Vân là cô gái xinh đẹp, đặt ra suy nghĩ vì lí do gì mà Xúy Vân lại tự mình giả điên.

Soạn bài Xúy Vân giả dại Cánh Diều phần Đọc hiểu

Câu 1.

- Các chỉ dẫn sân khấu (nói lệch; via; hát quá giang; đế)
- Hình dung: Xúy Vân đau khổ và thất vọng trước cuộc sống hôn nhân không như mình mong đợi. Cô chờ đợi chồng dùi mài kinh sử, trong căn phòng trống rỗng, chỉ một mình khiến cô cảm thấy cô đơn, lạc lõng. Có gia đình nhưng không khiến cô hạnh phúc.

Soan bài Xúy Vân giả dại Cánh Diều

Câu 2.

Từ ngữ giàu hình ảnh, mang nhiều ẩn ý, trong lời nói nửa điên nửa thực.

Câu 3.

Trong lời xưng danh, Xúy Vân kể về bản thân: Cô là người có tài cao, hát hay nhưng vì say đắm Trần Phương mà đã phụ tình Kim Nham để rồi kết cục trở thành người điên dại.

Câu 4.

Hình ảnh thể hiện tình cảnh, mơ ước, tâm trạng của Xúy Vân:

- Con gà rừng, con gà rừng ăn lẫn với công / Đẳng ca chẳng có chịu được, ức!
- Bông bông đất, bông bông dúi, / Xa xa lắc, xa xa lú.
- Chờ co bông chín lúa vàng, / Để anh đi gặt, để nàng mang com/
- Ức bởi xuân huyền.

Câu 5.

Xúy Vân là cô gái lao động, khéo léo, quan sát tỉ mỉ. Những điệu múa điệu luyện, gợi cảm xúc. Lời hát mang nhiều tâm tư phản ánh số phận trớ trêu của nàng.

Câu 6.

- Than về người tình. Cô nhớ nhưng mối tình xưa với Kim Nham không thể ngủ được.
- Biện pháp tu từ ẩn dụ.

Câu 7.

- Những điều ngược đời, phi thực tế trong câu hát của Xúy Vân được thể hiện rõ nhất trong ở đoạn cuối văn bản: “Chiếc trống cơm, ai khéo vỗ nên bông ... Cười con gà mà đi đánh giặc!”

Câu hỏi cuối bài

Trả lời ngắn gọn câu hỏi trang 68 SGK Ngữ Văn 10 Cánh Diều tập 1

Câu 1.

- Lối nói: nói lệch, vĩa, nói điệu sử rầu.
- Làn điệu: hát quá giang, hát điệu con gà rừng, hát sấp, hát ngược.

Soan bài Xúy Vân giả dại Cánh Diều

- Vũ điệu: múa điệu bắt nhện, xe tơ, dệt củi.
- Chỉ dẫn sân khấu: đế, nói, vào, vừa đi vừa cười điên dại.

Câu 2.

a) Sự “nhập vai” là người bị điên dại của Xúy Vân.

- Tôi chấp tay lạy bạn đừng cười. / Tôi không trăng gió lại gặp người gió trăng.
- Chẳng giấu gì Xúy Vân là tôi. / Tuy dại dột, tài cao vô gái, / Thiên hạ đồn rằng tôi hát hay đã lạ, / Ai cũng gọi là cô ả Xúy Vân. / Phụ Kim Nham, say đắm Trần Phương, / Nên đến nỗi điên cuồng rồi dại.

b) Ước mơ về cuộc sống gia đình của nàng.

- Chờ cho bông lúa chín vàng / Để anh đi gặt, để nàng mang cơm.

c) Thực tế cuộc sống của nàng trong gia đình chồng.

- Con gà rừng, con gà rừng lẫn với con công, / Đắng cay chẳng có chịu được, ứ!
- Bông bông dất, bông bông dứ, / Xa xa lác, xa xa lú, / Láng giềng ai hay, ứ bởi xuân huyên.

Câu 3.

Tâm trạng: xấu hổ, hối hận trước những việc mù quáng mà bản thân làm. Trong lời, thi thoảng bộc lộ sự bẽ bàng.

Câu 4.

Nghệ thuật chỉ dẫn sân khấu trong đoạn trích làm cụ thể hóa hành động, suy nghĩ của nhân vật để người đọc, người xem khám phá được chiều sâu nhân vật. Qua đó giúp nhân vật bộc lộ trực tiếp được cảm xúc, dễ dàng thể hiện vai diễn để thấy được sự thay đổi tâm lí.

Câu 5.

Nhân vật Xúy Vân theo em là nhân vật đáng thương. Bởi vì, Xúy Vân khao khát được hạnh phúc, yêu thương mà Kim Nham lại xa nhà lâu, nên Xúy Vân mới bị những lời dỗ ngọt của Trần Phương dẫn tới giả điên để bỏ chồng rồi thành điên thật

Câu 6.

Nếu nhân vật Xúy Vân trong vở chèo Kim Nham sống ở thời điểm hiện đại có thể giải thoát bị kịch của bản thân như: tìm hiểu kĩ Trần Phương trước khi muốn chấm dứt hôn nhân với Kim Nham. Tìm tới Kim Nham để nói rõ sự tình chứ không cần giả điên.

Soan bài Xúy Vân giả dại Cánh Diều chi tiết

Chuẩn bị bài Soan Xúy Vân giả dại sách Cánh Diều

- Văn bản kể lại sự việc gì và diễn biến của sự việc đó như thế nào?

+ Sự việc: Thúy Vân giả dại từ giả điên mà trở thành điên thật.

+ Diễn biến: Kim Nham - một học trò nghèo từ Nam Định lên Tràng An trọ học, được huyện Tề gả con gái là Xúy Vân, một cô gái nét na, thùy mị. Trong khi chờ đợi chồng “dùi mài kinh sử” xa nhà, Xúy Vân bị Trần Phương - một gã nhà giàu nổi tiếng phong tình tán tỉnh và xui nàng giả dại để thoát khỏi Kim Nham. Xúy Vân giả điên, Kim Nham hết lòng chăm sóc không được đành trả tự do cho nàng. Trần Phương bội hứa, Xúy Vân đau khổ và điên thật. Kim Nham thành đạt, được bổ làm quan. Nhận ra vợ cũ điên dại phải đi ăn xin, Kim Nham bỏ nén bạc và nắm com sai người đem cho, Xúy Vân nhận ra và xấu hổ nhảy xuống sông tự vẫn.

- Nhân vật chính trong văn bản là ai? Nhân vật được thể hiện qua các chi tiết ngôn ngữ, hành động, tâm trạng,... như thế nào?

+ Nhân vật chính: Xúy Vân.

+ Chi tiết:

Con gái của viên huyện Tề.

Đảm đang, khéo léo, được gả cho Kim Nham, một học trò nghèo tỉnh Nam Định.

Buồn bã chờ đợi chồng dùi mài kinh sử.

Bị Trần Phương xui giả điên để thoát khỏi Kim Nham, Xúy Vân nghe theo.

Đau khổ khi biết mình bị lừa, từ chỗ giả điên, nàng trở nên điên thật.

Xấu hổ, đau đớn, nhảy xuống sông tự vẫn.

- Văn bản có các chi dẫn sắc sảo, các hình ảnh, từ ngữ, biện pháp tu từ ... nào được sử dụng? Các chi dẫn, biện pháp,...đó giúp em hình dung ra bối cảnh, hành động, tâm trạng,... của nhân vật ra sao?

+ Chi dẫn: nói lệch, via, hát quá giang, đé, hát điệu con gà rừng, tiếng trống nhịp nổi lên, Xúy Vân múa điệu bắt nhện, xe tơ, dẹt cửi. Múa xong, Xúy Vân hát lên rồi cười và hát điệu sa lệch...; hát sấp, nói, hát ngược, Xúy Vân vào, vừa đi vừa cười điên dại.

+ Hình ảnh: nhiều hình ảnh sinh động, mang nhiều ẩn ý.

+ Từ ngữ: quen thuộc, dễ hiểu.

Soạn bài Xúy Vân giả dại Cánh Diều

+ Biện pháp tu từ: so sánh, điệp, ẩn dụ.

+ Hình dung: cô đơn, đau khổ, thất vọng trước cuộc sống hôn nhân.

- Nhan đề đoạn trích và hình ảnh vai diễn trên gợi cho em ấn tượng ban đầu như thế nào về nhân vật Xúy Vân?

+ Ấn tượng: Xúy Vân là cô gái xinh đẹp nét na nhưng lại đi giả dại

Soạn bài Xúy Vân giả dại chi tiết phần Đọc hiểu

Câu 1. Chú ý các chỉ dẫn sân khấu (in nghiêng trong ngoặc đơn) và ngôn ngữ của nhân vật để hình dung hành động cảm xúc, tâm trạng của Xúy Vân.

Trả lời chi tiết: [Chú ý các chỉ dẫn sân khấu và ngôn ngữ của nhân vật để hình dung...](#)

Câu 2. [Cách dùng từ ngữ trong lời hát của Xúy Vân ở đoạn này có gì độc đáo](#)

Câu 3. [Trong lời xưng danh, Xúy Vân kể điều gì về bản thân?](#)

Câu 4. [Chú ý các hình ảnh thể hiện tình cảnh, mơ ước và tâm trạng của Xúy Vân](#)

Câu 5. [Hình dung điệu múa, lời hát của Xúy Vân trên sân khấu](#)

Câu 6. [Xúy Vân than về điều gì? Chú ý biện pháp ẩn dụ trong đoạn hát sắp](#)

Câu 7. [Chú ý những điều ngược đời, phi thực tế trong câu hát của Xúy Vân](#)

Soạn bài Xúy Vân giả dại chi tiết Câu hỏi cuối bài

Câu 1: Tác giả dân gian đã sử dụng các lối nói, làn điệu, vũ điệu, chỉ dẫn sân khấu nào để kể lại sự việc “Xúy Vân giả dại”?

Chi tiết các gợi ý trả lời [Tác giả dân gian đã sử dụng các lối nói, làn điệu, vũ điệu, chỉ dẫn sân khấu nào](#)

Câu 2: [Chỉ ra những lời nói, câu hát, chỉ dẫn sân khấu chủ yếu thể hiện:](#)

a) Sự “nhập vai” là người bị điên dại của Xúy Vân,

b) Ước mơ về cuộc sống gia đình của nàng.

c) Thực tế cuộc sống của nàng trong gia đình chồng.

Câu 3: Tâm trạng của Xúy Vân được thể hiện như thế nào qua tiếng gọi chờ đợi, trong lời hát điệu con gà rừng, trong lời than, lời hát ngược?

Soan bài Xúy Vân giả đại Cánh Diều

Chi tiết các gợi ý trả lời [Tâm trạng của Xúy Vân được thể hiện như thế nào qua tiếng gọi chờ chờ](#)

Câu 4: Phân tích tác dụng của một yếu tố nghệ thuật trong văn bản mà em thấy thể hiện rõ đặc trưng của sân khấu chèo.

Chi tiết hướng dẫn [Phân tích tác dụng của một yếu tố nghệ thuật trong văn bản Xúy Vân giả đại](#)

Câu 5: [Theo em, nhân vật Xúy Vân đáng thương hay đáng trách? Vì sao?](#)

Câu 6: Nếu nhân vật Xúy Vân trong vở chèo Kim Nham sống ở thời hiện đại, theo em, nàng có thể chọn cách giải thoát bi kịch của bản thân như thế nào?

Chi tiết các gợi ý trả lời [Nếu nhân vật Xúy Vân trong vở chèo Kim Nham sống ở thời hiện đại](#) thì nàng có thể chọn cách giải quyết nào.

Tổng kết nội dung Soan bài Xúy Vân giả đại Cánh Diều

1. Tóm tắt đoạn trích Xúy Vân giả đại

Xúy Vân bước ra sân khấu với những câu hát nửa điên dại, ngô nghê, nửa chân thực tỉnh táo về thân phận dang dở, bẽ bàng. Sau những câu hát xung danh là tâm sự đau xót về một cuộc đời lạc lõng, cô đơn, vô nghĩa. Đoạn trích tiếp tục những lời độc thoại về nỗi thất vọng trước mâu thuẫn vì ước mơ hạnh phúc tốt đẹp gặp phải thực tế phũ phàng. Màn kịch kết thúc trong tiếng cười điên dại, bất ổn, trở trêu trong tâm trạng của Xúy Vân.

2. Bố cục

- Phần 1: Từ đầu đến “ai biết là ai?": Màn giới thiệu của Xúy Vân với khán giả
- Phần 2: Tiếp theo đến “than thân vài câu nhé”: Tình cảnh éo le, nỗi đau khổ của Xúy Vân hiện tại và niềm mong ước của nàng về một cuộc sống gia đình hòa hợp, hạnh phúc.
- Phần 3: Còn lại: Nỗi ân hận, xót xa và hối lỗi, tự trách của Xúy Vân

3. Giá trị nội dung

- Đoạn trích đã khắc họa thành công hình hóa điển của nhân vật Xúy Vân qua những câu từ, lời lẽ và hành động của nhân vật.
- Từ hoàn cảnh của Xúy Vân, giúp người đọc hình dung được hoàn cảnh và thân phận của người phụ nữ xưa cùng những thiệt thòi của họ khi sống trong xã hội nam quyền.
- Thể hiện những quan niệm về gia đình, đạo vợ chồng.
- Bộc lộ niềm cảm thông đối với người phụ nữ trong xã hội nam quyền xưa.

Soạn bài Xúy Vân giả dại Cánh Diều

- Thể hiện phần nào văn hóa làng xã của Việt Nam thuở xưa, coi trọng và khắt khe đối với phẩm chất của người phụ nữ.

4. Giá trị nghệ thuật

- Ngôn từ được thể hiện đa dạng theo nhiều cách như nói lệch, vĩa, hát quá giang, đố, điệu con gà rùng, điệu sử râu, hát sắp, hát ngược.

- Thể hiện được những đặc trưng của thể loại chèo ở nhiều khía cạnh như cách xưng danh, sự tương tác giữa người xem và người diễn,...

- Giàu tính bi kịch.

-/-

Trên đây là nội dung hướng dẫn **Soạn bài Xúy Vân giả dại Cánh Diều** đầy đủ, chi tiết cho các em tham khảo, giúp các em [soạn văn 10 Cánh diều](#) tốt hơn mỗi ngày.